

გამორჩენენ, პატრისკანნი შეიქმნე-
ბიან, მართლაც გამოადგებიან და
სარგებლობას მოუტანენ ერს.
იუდეუს კეისარმა სთვა: „სო-
ფელში პირველდამ მირჩევნია,
რომში მეთრობასაჲ“. მაგრამ ჩვე-
ნი კოტაბე თუ ბევრად განვითარ-
ებული არადაგადავსაჲ ქადაგებენ
მეცამეტეობას რჩებას სოფლის
პირველდამს. საგვირველია...

ფარნაზი

ახალი ამბავი

* ჩვენ გაუწყებენ, რომ მთავ-
რობას უკვე გადაწყვეტილია, საგი-
ლოქოროს სადგური დააარსოს ქუ-
თისის ფერმის ახლოს კოპახს. ამ
სადგურში ასწავლიან ვენახის მოვ-
ლისა და ღვინის მოყვანის ხელებს
და აგრეთვე გამოიძიებენ ღონისძიებათ
ფილოქტერის წინააღმდეგ. ამ სადგურ-
ისათვის მთავრობას გადაუღვიდა ამ
თავიციე 75,000 მანეთი, რომელიც
განჯი 25,000 უკვე მიღებულია კა-
ვკასიაში ამ საქმეზედ მოსახმარებლად.

* ამ დღემდე ტფილის გარედ
დღეობდა გვერდწერიელსა და
გუბოვსკის შუა დამაჩნებით. გუბო-
ვსკი გვერდში დატოვდა. ექვმი იმე-
დას, რომ დატოვდა განათავისუფ-
ლებს. საქმე გამოიძიებულთან სწარ-
მოებს.

* ქალაქის გამგეობამ უკვე შე-
ადგინა სია იმ ახალგაზდა ყმაწვილ
კაცთა, რომელნიც დაბადებულია 1
ოქტომბრიდან 1872 წლ. 1 ოქტო-
ბრამდე 1873 წლისა, და რომელნი-
ც ამ წლის კენჭის ყრთი ჯარში
უნდა გავიდნენ. ამ სიგის დღეს, აპ-
რილის 8-ს გამოქვეყნებენ ქალაქის
გამგეობაში და გამოკიდული იქნება
აპრილის 13-დ. სიაში მოქცეულია
სულ 467 ყმაწვილი კაცი. თუ იქილი-
ში გვარი შევლით და ვაშლებულია სია-
ში, მათ მაშინვე უნდა გამოუცხა-
დონ ქალაქის გამგეობას და ჩაეწერ-
ნენ კენჭის ამოსაღებად.

* ტფილისის დღეათა გინაზი-
ში წლიურად აქტი ქრისტიან აღდგენის
დღესასწაულის გამო გადადებულ
იქნა პირველ მისაღედ.

* ტფილისის საქმიო ლაბორა-

როგორც საუკეთესო საძიკველი
ეროვნობისა. ამისთვის ყველა, რაც-
კი თუნდ მცირედაც ამკითხეს ცოლ-
რობას და ოჯახობას, უნდა—გან-
დგენილი იყოს სტენიდან.

როცა ლაბარაკი ჩამოვარდება რე-
პერტურადან რომლისმაც კიოსის
ამორჩევად, ხშირად, თუ არ ჰყო-
ველთვის, იცინა: წარმოადგენა საქველ-
ოქმელი აზრით იმართება და ამი-
ტომ აქ მაგისთანა მოთხოვნილებას
ავიღო არ უნდა ჰქონდესო. ქველ,
ჩემის აზრით, ვაზივდება ტყელ-მო-
მედების წინაშეწვილობისა. რად მინ-
და იმისთანა ქველ-მოქმედება, რო-
ელიც ერის სარგებლობას მოუტანს,
იმასაც ნიუთიერს და მეორეს ახარა-
ლებს ზნეობრივ მე ამით, არ გე-
განოთ, ვამბობდე, რომ ქველ-მო-
ქმედება უარ ვყო, მეტიც, ღმერთი-
დამიფაროს, ეს ფიქრადაც არ გა-
ტარო არა. ქველ-მოქმედება საზო-
ადად არა უნაქველად ღარიბებზეა

ტორიაში ქალაქის საბჭოს ექმის კა-
სიმოვს წარმოადგენია ვასისინჯად
ასამდე ნიშნული გრობის, რომელიც
მე-6 და პირველ პოლიციის განყოფი-
ლებათა დეპტემში ისყიდება. ეს
ნიშნული ჯერ ვასისინჯად არ არის,
მაგრამ ესევე უნიშნულა ითვლება,
ამაგას ე. წ. „Тиф. Лис.“-ის, რომ
უმეტეს ნაწილში დიდძალი ქონი
ურავიოა.

* აღდგომობრივ აღმინისტრაციის
განკარგულებით, სასტუმრო ოთახე-
ბი „ევროპული“, რომელიც გო-
ლოვინის პრესპექტზედ იმყოფება,
და „ერმიტაჲ“, ვერის ხიდან მყოფი,
და კეტერი იქნა, რადგან ამ სას-
ტუმრო ოთახების პატრონი უზნეო
ქალბერი ინაზანდენ და საზოგადოდ
სასტუმრო ოთახებისათვის დადგენილი
საზოგადო წესებს არ ასრულებდნენ.

* ე. თემირ-ხან-შურმაში აპრი-
ლის 6 ღამის 2 საათზედ და 45 წუთ-
ზედ მიწის ძერა ყოფილა, რომელიც
განგრძობილა 7 წამს.

* ჩაქვი (ქობულეთი): ჩაქვიში
წელს დიდი მუშაობაა. როგორც
მოგვსენებთ, აქ შეიძინა დიდი მა-
მულები ჩაის ვაჭარმა კ. ს. პაპოვმა
და ჩაის მოსაყვანად ჩინეთიდან დიდი-
ბარა იქურტები. ჩინელებს ვარდა
მუშა ბევრი მოუწინა და აქაურს
ხალხს ამუშავებენ. დიდი საქმეა და-
წყებული და მუშა ხალხიც ბლომად
უნდა. დღემდე თითქმის ხუთას
მუშებს რაღაც უსამართლოდ მოუ-
ხდნენ პაპოვის მოსარგებლად. მუშეობა
ჩიოვებს პაპოვის მომარგებელ მონა-
მართლესთან, მაგრამ საქმე წაადგეს.
კვინებს, უსამართლოდ საბუშაოს ფასის
გამო ჩამოუყარდათ.

* ს. ქვემო-მანჩანის (სიღნაღის
მახრა). დიდის ხნის სურვილი ავფი-
სრულდა და აქ დაარსა აფთიაქი პრა-
ვიზობა ბანმა ს. კუციალიამ. გა-
მძარახულია მთავრობისაგან და ადგი-
ლობრივ აღმინისტრაციისაგან და-
არსდეს და სოფელშივე სამკლასონი
სახელსონო სასწავლებელი, რომლის
შესახებ განაჩენილი იქნა დადგენილი
ამ დღემდე. ამავე სოფელში არსე-
ობას შემდეგი დაწესებულებანი: სა-
ერო სამინისტრო სკოლა, სახალხო
წიგნო-საქაი და საზოგადო პურის
მალაზია. აქვე სდგება თანხა სათე-
ტრო-სამითხველო დარბაზის სათა-

ცხოვრების უსწარ-მასწარობის მცო-
რედ მაინც გამასწორებელი და, რაც
გამასწორებელია, იმაზედ მხოლოდ
აგ-კმა იტყვის ზრახვასა. ვარდა ამისა,
რომ ქველ-მოქმედება უნდა იყოს
მორიდებული ზნეობრივ ვისისმე
დახმარებასა, ვერცხვ, აზრად უნ-
და ჰქონდეს შეღავათი და ისიც შე-
ღავათი ცხოვრებისა, სიუცლისა.
შეღავათი სხვა-და-სხვა ხარისხისა და
მნიშვნელობისა. წარმოვიდგინო წყა-
ლი ჩაგვიდინო კაცი, რომელიც
დაძირულია ერთის საყენის სიღრმე-
ზედ, ესევეა, ერთმა განიზიხა და
ძირული კაცის ერთს არ მიზნედ ზე-
რით ამოწყდა და ისევ ვაშვება, მეო-
რე—არ არ მიზნედ ამოწყდა და ისევ
თავის დანებება. მათი განზრახვა არის
სასიუცლო შეღავათის მიმცემი
არ აჯობებდა, ორიგინი შეგონებუ-
ლიყენენ, თვითვეულს შეძლებისანუ
განზრახვის თანხმად ამოაწყინათ და
დაძირული კაცი წყალს ზეითი ამო-

შენებლად და სკლილობერ სასოფლო
სააღმ-ბიეცეო დეპოზანტის დაარსე-
ბასაც. ვეაკლია ექვმი და ნასწავლი
მამასახლისი. ჩამდენიმე სოფლის
საზოგადოება მოწოდებულა გაზა-
გრითი მოიწვიოს ქემში, მხოლოდ
მას უნდა ექვმი ქართელი იყოს,
რომ ექვმი და ავადმყოფს ნაწილად
ესმოდეთ ერთმანეთის ენა, რაიცა
დღეად საქაროა. ესთხოვე, ვინცა
ისურვებს, ან პირდაპირ მომარბანდეს
და ან თავის პირობანი ვეაცნო-
ბის შემდეგის ადრესით: სიღნაღში.
ქ. H-ჩხე. სოფ. ქვემო-მანჩანს დ.
5-ძეს.

* სოფ. ბაგურციხე (სიღნაღის
მახრა): ბევრჯერ გვითქვამს და ახ-
ლაც ვიტყვი, რომ თ. ვანჩანათა
ტყეების მოვლა-პატრონობა და წე-
სიერად ხმარება მეტად გაძნელდა ღ
დაუსრულებელ სადაგი-დარბაო საქ-
მედ ვარდაიქა. რამდენჯერაც დას-
დეს პირობა, ახე მოუფარო, ახე
ვისარგებლოთ ჩვენის ტყეებითა,
იმდენჯერ პირობა პირობად დარჩა-
თითო-ორიოლა, ძალ-მომარებით მო-
ქმედი და თავის ნებით ტყის ჩხეით
სარგებლობას დაწველოთ, ვერ დას-
მორჩილებს წესსა და რიგს. ამას
წინადაც დასდეს პირობა ამ საგნის
შესახებ და მისი ასრულება მიანდეს
თ. ი. რ. ვ-ძეს, მაგრამ არც ამან
გავშველ-რამე, ახლა ვადასწავლებს,
სთხოვონ მთავრობას, რომ ტყის
მოხმელ დიდწინას და იმან უფლას
თვალ-ყურით ვანჩანათა ტყეების მო-
ვლა-მომარების საქმესა: ვნახათ,
რა გამოვა ამ გადაწყვეტილებიდან.
სასურველი კია, რომ როგორმე
შევიღობით გათავადეს ეს საქმე და
მხოლოდ მოვლას დავი-დარაზას.

დაშავების დღე

გასაც გუფათა ქართველსა რომ დაჟუ-
რავს და წუგუშს უბუქს; აგა უჭუჭ ნა-
სკურად წუგუშ-მეჭუფად.

დაწარწილი
ვადმანათა ყოველი სურვადა რომ შე-
სრულდეს, დედასაჲ ჟოჯოჯოჯად გა-
დაიქმედა.

ბუსტი

ვეყანად? პირველს შემთხვევაში და-
ძირული სიკვდილი არ ასცდებოდა,
მეორე შემთხვევაში-კი სიკვდილს ვა-
დურჩებოდა.

დღევანდელი წარმოდგენაჲ საქ-
ველ-მოქმედო აზრით იყო გამართუ-
ლი. დიდის მალაობის ღირსნი არიან
როგორც მოთავით, ისე სტენის მო-
ყვარებლები და სხვა ყველანი, ვინც
ხელი შეუწყო ამ საქმესა. ქველ-მოქმე-
დების აზრი გახლდათ თელავის წმ. ნი-
ნოს დღეათა სასწავლებელი, რომელ-
იც ნიუთიერად მეტად შევიწყობი-
ბულია და ამის გამო საქველ მდგო-
მარობაში მი-ი ნიშნავილი სიუც-
ობით ამოწყდა და ისევ ვაშვება, მეო-
რე—არ არ მიზნედ ამოწყდა და ისევ
თავის დანებება. მათი განზრახვა არის
სასიუცლო შეღავათის მიმცემი
არ აჯობებდა, ორიგინი შეგონებუ-
ლიყენენ, თვითვეულს შეძლებისანუ
განზრახვის თანხმად ამოაწყინათ და
დაძირული კაცი წყალს ზეითი ამო-

ნ ა ვ შ ე ბ ბ ი
სულ-მოკლეს და ცოტა-კეისის
ცოტა-რამ ვაუკვირდება,
რადგან ეგი სიბრძნის თვლით
საქმეს ვერ ჩაუკვირდება;
შავს თეთრად მნათლეს, თეთრს-შავად,
შეგნებულს აუბრუნებს,
და თვის თავს კიტრად ღირებულს
უყვადვებასა ჰპირდება.

მკვლელობა

ოთხშაბათს, აპრილის 6-ს, 2
საათზე, პოლიციის მეცხვე ნაწილ-
ში, ნიკოლოზის მივინჯა, სათე-
ვის სახლში, შემდეგი კაცის კვლა
მოხდა: ამ სახლის ეზოში სხვა მდგმე-
რთა შორის სცხოვრობდა ტფილი-
სის მოქალაქის ცოლი მარიამ ხეტა-
გუროვისა თავისის ბიძაშვილი გიორ-
გი ბენიშვილითურთ, 15 წლისა.
იანვრის თვიდან ხეტაგუროვისას შეპ-
კვლებიანი კუმსიდგან ჩამოსული შო-
რი ნიუთესავი მარიამ მანანაშვილი,
23 წლისა, რომელიც ფეს-მშიდგ იყო
და ხეტაგუროვისას სწამობდა. ოთხ-
შაბათს დაეს, როდესაც სამივეს უფა-
ხშიათ, ღამის 10 საათზედ, ამ სახ-
ლში მოსულა სოფ. საგურამოს გლე-
ხი ივანე (იგივე ნიკო) ლაბაძე,
რომელიც თაბახით ატარებდა ხილე-
ულს, მწვანის და სხვას. ამ კინ-
ტრს ხეტაგუროვისას სცნობა რო-
გორც ცუდის ზნის დედაკაცი და
ბოლოკი, მწვანელი და ღვინო მიუ-
ტანია. ხეტაგუროვისას კინტოსანი
გაუტყუებია დრო. შემდეგ დაუბი-
ნიათ ბენიშვილს და მარიამ მანანა-
შვილს ცალკე-ცალკე. ნაშუაღამევის
1 საათზე უტყადა ჩამოსული საგურა-
მოვანდ დედასთან ტფილისში ნიკო-
ლოზ ხეტაგუროვი, 28 წლისა.
როცა შინ შესულა და უნახავს დე-
დას ლოგინში მშობლარ ვიღაცა კა-
ცი, დაუწყებდა დედასთან ჩხეობ, რო-
გორ არა გრცხვენინა მეგ ხნის დე-
დაკაცისა. დედა მივარდნა შეიღეს,
სახე ჩამოაუქრნია, შემდეგ ვაგარდნი-
ლა კარში და დაუბანია პოლიციის
მიხედველად პოლიციაში წასაყვა-
ნად. ამისობაში ხეტაგუროვს დაუ-
წყვია ჩხეობი კინტოსანი და გაუგდია
სახლიდან. პოლიციის მოხელის სლო-
მეია ხეტაგუროვის წყაყენა პოლი-
ციაში, მაგრამ მანანაშვილს არ და-
უნებებია და ამის შემდეგ მარიამ ხე-
ტაგუროვისას სახლიდან გაქცეულა

თავის ქმართან. რამდენისამე ხნის შე-
მდე კინტო ლაბაძური დაბრუნებულა
ხეტაგუროვის სახლში დანით, შეა-
რდნა შვილს, დაუტყარა დანა მარ-
ცხენა მხარში და გაქცეულა. ბეა-
ნაშვილს ყვირილი შეუტენია, მისუ-
ლან პოლიციის მოხელენი კოკორი-
ნი და მანალოვი, ქუჩაში შეუჭრებოდა,
კინტო ლაბაძური და გამოურთმევით
ხელიდან დანა. ქროლობა ისე დი-
ლია, რომ სპარბოსის რამდენსავე წუ-
თის შემდგ სული დაუღუგნა. დი-
ლის 6 საათზედ სსსამართლოს გამო-
მიძიებელი მოვიდა და დანაშავედ და-
აბატობა.

ქორისკონდენსიცი

სოფ. პატარა-შაშვი. ჩვენი სკო-
ლაცა და სოფლის სსსამართლო-
კანცელარიაც სოფ. კუხშია დაარსე-
ბული. პატარა-გუბიანა, თუმცა ესეც
იმდენსავე ფულს იხდის, რამდენსაც
იხდიან სხვა სოფლები ჩვენის სამა-
მასხლისის სკოლის სასარგებლოდ,
მაგრამ ყმაწვილები ვერ დადიან სკო-
ლაში სწავლისა გამო. ან-კი როგორ
შეუძლიან იარონ 7—8 გერსის მან-
ძობაში პატარა შავშვებმა, მეტადრე
ზამთარში და ცუდს ამინდებში. ეს
არის მიზეზი, რომ აქაურები რჩეო-
ბენ ისევე შინ წაიღენენ როგორმე
იოლოდ და თავის სოფელშივე ასე-
ველით თავიანთ ყმაწვილებს, მსკა-
რეოდენი წყარო-კება. ამისთანა ყმა-
წვილების მისწავლებლობა იცისტეს
აქ აქაურმა მელტქემე, 18—19
წლის ყმაწვილმა, რომელსაც თი-
თონაც რის ვაი-ფაგობით უსწავ-
ლია წიგნი კუხის სკოლაში და
მდღეობს შვილმა. თითოეულს ჰყავს
ზამთარობით 15—20 ყმაწვილი
და ასეველიან, როგორც შეუძლი-
ანთ. რასაც ვიკრივლი, ესეც კარგია,
მაგრამ მანც ასეთს სწავლებას არა
აქვს სისტემატური ხასიათი და ჯე-
როვანს წესსა და რიგს მოკლებუ-
ლია. ჩვენი სოფელი სკოლა მინც
დღეა და, ვგანებ, არ იქმნებოდა ურ-
გო, რომ აქ სამრევლო სკოლა მინც
დაარსებულყო. წესიერს სამრევლო
სკოლაში მიიყრიდა თავს არა ნაკ-
ლებ 60-ის შევირდისა. თითო გადა-
ხილდა თემში დიდის სისარულით
არ შურს, სამ აბაზს და მისწავლე-
ბულს ეს ყუოფად ვაგამარდა. მივა-
ქცეთ ამ გარემოებას ყურადღებას

ქალნი, რომელთაც საწვევო ფული
შეაქეთ დედათა საქველ-მოქმედო სა-
ზოგადოების სასარგებლოდ. ვამგეო-
ბის უმეტესად წვევებდა იოვლეობან
ზედამხვევლი სასწავლებლისა და
თავმჯდომარე ვამგეობისა. პირველს
წინაშეს ტფილისის დედათა საქველ-
მოქმედო საზოგადოება, მეორეს ირ-
ჩებს იგივე საზოგადოება და ანტი-
ციეს მთავარ-მართებელი. წესდები-
თვე, სწავლის რიგინად წარმოებისა-
თვის უნდა იყოს ზედამხვევლი და იგი
მასწავლებლისა საბუქოს დაზნაობაში
განაგებს საქმეს.
კურსი სასწავლებლისა თანასწო-
რება პიროვნების კურსს, ზოგეო-
რთა საგნების გამოკლებ-დამატებით.
ქართულს და სომხურს ორ ორი გა-
კვეთილი აქვს დათმობილი.
სასწავლებელს ნება აქვს ყოველ-
წლივ თვითა, საუკეთესოდ სწავლა
დამთავრებულთაგანი ვაგამარდას ტფი-
ლისის წმ. ნინოს დედათა სასწავლე-

